

AUTOREFERAT KANDYDATA DO STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO

Kandydat: Dr Piotr Wahl

Szczecin, wrzesień 2011

DZIECIŃSTWO I WCZESNA MŁODOŚĆ

Urodziłem się w Szczecinie w dniu 16 marca 1958 roku w rodzinie Andrzeja i Bożeny Wahlów.

Do pierwszej klasy uczęszczałem do Szkoły Podstawowej nr 64 w Szczecinie, od drugiej klasy do ósmej – do Szkoły Podstawowej nr 62. Przez większość czasu edukacji na poziomie podstawowym byłem 'wzorowym uczniem', kilkakrotnie – gospodarzem klasy. Pod koniec edukacji podstawowej byłem najlepszym uczniem szkoły w zakresie matematyki w wewnętrznych olimpiadach przedmiotowych.

W latach 1973-1977 byłem uczniem Liceum Ogólnokształcącego nr 5 w Szczecinie (w owym czasie najlepszego liceum w Szczecinie, które zbierało zwycięzców olimpiad przedmiotowych). W ramach liceum uczęszczałem na dodatkowe zajęcia z języka angielskiego, rosyjskiego, matematyki, biologii, genetyki. Poza szkołą uprawiałem sporty: pływanie, piłkę wodną, judo. Poza szkołą chodziłem również na zajęcia z języka francuskiego (od piątego roku życia aż do końca liceum) oraz języka angielskiego (również do końca liceum). W okresie liceum – kiedy wygrałem konkurs na najlepiej znającego angielski ucznia szkoły średniej w Szczecinie – zostałem wysłany na obóz Czerwonego Krzyża do Austrii (do Langenlois), gdzie zdobyłem kilka sprawności, między innymi sprawność ratownika wodnego. Maturę zdałem z języka angielskiego, języka polskiego, historii, biologii i matematyki. Wśród przedmiotów, które figurują na moim świadectwie maturalnym, są: język angielski, język rosyjski i język niemiecki.

Moje preferencje intelektualno-zawodowe zaczęły kształtować się bardzo wcześnie. Od wczesnego dzieciństwa najbardziej interesowały mnie języki i językoznawstwo. Zacząłem regularnie uczyć się języka francuskiego od *native speaker* tego języka w wieku pięciu lat, a więc w tak zwanym okresie krytycznym, kiedy wewnętrzny mechanizm (natywnego) przyswajania języka (*Language Acquisition Device*, LAD) jest jeszcze dostępny¹. Kiedy po raz pierwszy zetknąłem się z filologiem języka francuskiego w wieku lat piętnastu, jego pierwszym pytaniem było, skąd mam akcent paryski, choć nigdy wcześniej we Francji nie byłem. Teraz wiem, że w wyniku moich kontaktów w wieku lat pięciu z *native speakerem* francuskiego automatycznie nabyłem wymowę «r» uwularnego wibrującego (w transkrypcji IPA [R]).

¹ Gleason, J. B. & Ratner, N. B. (red.); 2005; *Psycholingwistyka*; Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne; Gdańsk; str. 491.

Kontakt z niemieckim miałem również od dziecka poprzez dziadków i ojca – *native speakers* niemieckiego oraz poprzez kontakty z Niemcami z NRD (mieszkałem w Szczecinie, gdzie był dozwolony ruch przygraniczny, a moi rodzice i dziadkowie mieli osobiste kontakty z Niemcami). Od lat pięciu-sześciu regularnie bywałem w Berlinie oraz w Meklemburgii-Vorpommern (*Land* w północno-wschodnich Niemczech) u przyjaciół rodziców. W okresie szkoły podstawowej uczyłem się dodatkowo kilku innych języków obcych. Pod koniec szkoły podstawowej pojechałem do Włoch, do krewnych, którzy nie znali żadnego innego języka poza włoskim; po kilku dniach porozumiewałem się z nimi po włosku bez większych trudności. Podobnej sytuacji doświadczyłem w Szwecji dwa lata później w odniesieniu do szwedzkiego. Naturalną więc rzeczą było moje zainteresowanie literaturą lingwistyczną, czytywałem podręczniki do językoznawstwa już jako uczeń szkoły podstawowej. Wybór kierunku studiów też był oczywisty: filologia obca.

STUDIA

W roku 1977 dostałem się na prestiżowy kierunek 'Iberystyka' na Wydziale Neofilologii Uniwersytetu Warszawskiego (specjalność język hiszpański). Byłem w swoim roczniku jedynym studentem, który dostał się na tę specjalność spoza Warszawy, a przy tym dostałem się na ten kierunek z ilością punktów, która dała mi drugą lokatę, po zdaniu egzaminu wstępnego z języka angielskiego oraz z polskiego i historii.

Studia były bardzo ciekawe i ambitne. Studiowałem następujące języki: hiszpański, portugalski, angielski, francuski, baskijski i łacinę oraz geografię, historię, literaturę, filozofię i sztukę obszaru języków iberyjskich, fonetykę angielskiego i hiszpańskiego, gramatykę opisową oraz historyczną hiszpańskiego, dodatkowo literaturę powszechną, logikę, filozofię ogólną, socjologię. Wykładowcami byli ludzie o najwyższych kwalifikacjach akademickich. Gramatykę historyczną wykładał prof. Jacek Perlin; literaturoznawstwo – Carlos Marrodán; filozofię – prof. Andrzej Kasia; historię – prof. Jan Kieniewicz; historię Ameryki Łacińskiej – prof. Elżbieta Siarkiewicz i Ryszard Schnepf; sytuację społeczno-polityczną Hiszpanii – prof. Tadeusz Mołdawa; język baskijski – Jan Braun; filozofię Hiszpanii – prof. Eugeniusz Górski; by wymienić niektórych. Są to wybitne osobowości polskiego życia naukowego i społecznego.

Tytuł magistra iberystyki otrzymałem w dniu 3 czerwca 1983 roku po obronie pracy magisterskiej „*La revolución guatemalteca 1944-1954*” napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. M. Chmary.

Zdałem w tym czasie egzamin z języka angielskiego w warszawskim oddziale *British Council* i uzyskałem Cambridge'owskie świadectwo CPE (*Certificate of Proficiency in English*, poziom C2).

ŻYCIE ZAWODOWE

Po ukończeniu studiów przeszedłem odpowiednią procedurę i zostałem ustanowiony tłumaczem przysięgłym języka hiszpańskiego. Przez kilka kolejnych lat wykonywałem obowiązki z tego wynikające i cyklicznie przedłużałem swoje uprawnienia. Z czasem przestałem pracować jako tłumacz przysięgły i moje uprawnienia wygasły.

(1) WYŻSZA SZKOŁA MORSKA (OBECNIE AKADEMIA MORSKA)²

W 1983 roku po studiach wróciłem do Szczecina i rozpocząłem pracę jako lektor języka hiszpańskiego w Wyższej Szkole Morskiej (WSM w Szczecinie). Sporadycznie prowadziłem też zajęcia i egzaminy z języka francuskiego.

W trakcie pracy na WSM udało mi się uzyskać stypendium Rządu Hiszpańskiego i odbyć kilkumiesięczną praktykę językową na Uniwersytecie w Salamance w Hiszpanii (najstarszym uniwersytecie w tym kraju).

Pracując na WSM zdobywałem doświadczenie w nauczaniu języka hiszpańskiego; efekty zebrałem w mojej pierwszej książce, «*Curso de la lengua española*»; książka ta została opublikowana w 1989 przez Wydawnictwo WSM (Komitet Wydawnictw Dydaktycznych Wydziału Nawigacyjnego WSM) jako podręcznik akademicki; recenzentami byli dr hab. Zygmunt Wojski (z Uniwersytetu Wrocławskiego) i kpt. ż. w. Józef Gawłowicz. Książka ta była wielokrotnie wznawiana.

Będąc pracownikiem WSM pracowałem równocześnie jako wykładowca języka angielskiego, najpierw w Towarzystwie Wiedzy Powszechnej (TWP), a potem w Naczelnej Organizacji Technicznej (NOT).

(2) INSTYTUT FILOLOGII GERMAŃSKIEJ UNIWERSYTETU SZCZECIŃSKIEGO³

Od 1989 roku byłem zatrudniony w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Szczecińskiego jako wykładowca języka angielskiego.

W owym czasie zdecydowałem się na pisanie doktoratu z językoznawstwa; w tym celu jeździłem wielokrotnie na Uniwersytet Wrocławski, do Zakładu Iberystyki, gdzie uczestniczyłem w spotkaniach naukowych; jednak wkrótce potem całą swoją energię i czas musiałem poświęcić prywatnej działalności edukacyjnej i zrezygnować z innych działań.

(3) PERSEVERANTIA

W 1990 roku założyłem Ośrodek Języków Obcych *Perseverantia*. Przez kolejne cztery lata łączyłem pracę na Uniwersytecie Szczecińskim z działalnością prywatną; od 1996 do 2000 roku pracowałem już wyłącznie we własnej firmie.

Perseverantia była w całości moim dziełem; zarówno jej forma organizacyjna, jak też programy nauki języków obcych były mojego autorstwa; ustalone przeze mnie pewne zasady działania prywatnych ośrodków językowych stały się później standardem w województwie zachodniopomorskim. Ośrodek oferował kursy na wszystkich sześciu poziomach od A1 do C2 (choć wtedy się tak nie nazywały)⁴ w zakresie języków angielskiego i niemieckiego (jak widać na długo przed formalnym przyjęciem systemu

² <http://www.am.szczecin.pl/>

³ http://www.us.szcz.pl/main.php/hum_ifg

⁴ W odniesieniu do języka angielskiego poziomy te nazywały się odpowiednio: *Elementary*, *Pre-Intermediate*, *Intermediate*, *Upper-Intermediate*, *Advanced* i *Proficiency*; w odniesieniu do języka niemieckiego – *Grundstufe A*, *Grundstufe B*, *Grundstufe C*, *Mittelstufe A*, *Mittelstufe B* i *Oberstufe*.

Rady Europy przez Polskę⁵). W *Perseverantii* na początku zatrudniony był jeden wykładowca, potem dwóch, trzech, a w końcu – kilkunastu. Ja również przez cały czas prowadziłem tam kursy; były to kursy z języka angielskiego i przez pewien okres były to jedyne kursy tego języka na poziomie C1-C2 w Regionie Zachodniopomorskim. Zdawalność absolwentów *Perseverantii* na egzaminach w *British Council* (FCE, CAE, CPE) i w Instytucie Goethego była prawie stuprocentowa. Wkrótce jakość oferowanych usług glottodydaktycznych sprawiła, że liczba uczestników kursów organizowanych przez Ośrodek Języków Obcych *Perseverantia* przekroczyła 1500 osób.

W 1997 roku za prywatną działalność edukacyjną zostałem uhonorowany tytułem najlepszego *businessmana* Pomorza Zachodniego w konkursie organizowanym przez „Gazetę Wyborczą”; nagrodę wręczał mi prof. Leszek Balcerowicz w obecności redaktora naczelnego „Gazety” Adama Michnika.

Firma *Perseverantia* rozrastała się. W jej skład weszła Szkoła Podstawowa i Liceum Języków Obcych i Informatyki, potem doszło jeszcze gimnazjum. Cała struktura, zarówno organizacyjno-biznesowa, jak i programy edukacyjne była moim pomysłem autorskim. W Liceum byłem również nauczycielem i wychowawcą jednej z klas. W celach promocyjnych, ale także *pro publico bono* wymyśliłem i przez kilka lat prowadziłem konkursy języka i kultury anglosaskiej oraz języka i kultury niemieckiej; adresatem tych imprez była młodzież ze szkół podstawowych i średnich z całego województwa zachodniopomorskiego; w imprezach tych uczestniczyły setki uczniów; z pewnością dla dziesiątków osób uczestnictwo w tych imprezach jest ważnym epizodem w ich życiu.

Ostatnim przedsięwzięciem *Perseverantii* była próba stworzenia wyższej uczelni prywatnej w kooperacji z niemiecką firmą edukacyjną z Greiswaldu według mojego kolejnego autorskiego projektu. Próba nieudana, gdyż firma niemiecka wycofała się w ostatnim momencie, choć kilka lat później ta sama firma, pod inną nazwą (InBiT), stworzyła uczelnię wyższą w Szczecinie, bardzo podobną do tego, co było zawarte w moim projekcie autorskim. Ta uczelnia wyższa nazywa się Wyższa Szkoła Integracji Europejskiej (WSIE). Tak się złożyło, że później zostałem rektorem tej uczelni.

W roku 1999 wydałem książkę pod tytułem «*English-99*»; jest to opis języka angielskiego, w którym wiele zagadnień gramatyki języka angielskiego zostało potraktowanych w sposób innowacyjny, jest to zapis moich doświadczeń z nauczania języka angielskiego; książka ta może również służyć jako podręcznik. Z opinii dochodzących z Internetu, jest to lubiana i użyteczna publikacja.

(4) STUDIA DOKTORANCKIE

Zawsze czułem, że działalność naukowa jest moim powołaniem, dlatego zdecydowałem się podjąć studia doktoranckie. W ofercie Uniwersytetu Szczecińskiego nie było studiów doktoranckich z zakresu językoznawstwa. Wybrałem więc z konieczności studia doktoranckie w dziedzinie nauk ekonomicznych. Studia te odbyłem w latach 1996-1999 i zakończyłem uzyskaniem tytułu doktora. Rada Wydziału Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego (WZiEU US)

⁵ Europejski System Opisu Kształcenia Językowego: Uczenie się, Nauczanie, Ocenianie, ESOKJ (ang. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*, CEFR).

na posiedzeniu w dniu 13 czerwca 2000 roku podjęła uchwałę o dopuszczeniu mojej pracy doktorskiej pod tytułem *«Szanse i zagrożenia związane z integracją Polski z Unią Europejską na przykładzie Hiszpanii i Portugalii»* do publicznej obrony, która odbyła się w dniu 26 czerwca 2000 roku. Tytuł doktora nauk ekonomicznych w specjalności polityka gospodarcza i integracja europejska nadany mi został uchwałą Rady WZiEU US z dnia 27 czerwca 2000 roku. Promotorem pracy doktorskiej był prof. dr hab. Krzysztof Chwesiuk, recenzentami – prof. zw. dr hab. Anna Barbara Kisiel-Łowczyk i prof. zw. dr hab. Waldemar Grzywacz. Prof. W. Grzywacz wnioskował o przyznanie mi nagrody Ministra za moją rozprawę doktorską (wniosek został zaakceptowany).

(5) WYŻSZA SZKOŁA INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ (WSIE)⁶

We wrześniu 2000 roku zostałem zatrudniony w Wyższej Szkole Integracji Europejskiej (WSIE) w Szczecinie na stanowisku prorektora. Rektorem był wówczas prof. zw. dr hab. Zygmunt Meyer (obecnie profesor Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego). W roku 2002 prof. Meyer został Marszałkiem Województwa Zachodniopomorskiego, a mnie zaoferowano stanowisko rektora WSIE. W tym czasie Senat WSIE nadał mi tytuł profesora WSIE (2003).

Pracując przez trzy lata na WSIE:

- doprowadziłem do zatwierdzenia przez MNiSW dwóch specjalności na WSIE;
- nawiązałem ścisłe kontakty z kilkoma uczelniami wyższymi w Holandii i Hiszpanii;
- prowadziłem wykłady z kilku przedmiotów ekonomicznych:
 - międzynarodowe stosunki gospodarcze,
 - polityki Unii Europejskiej,
 - ekonomia globalna;
- byłem promotorem kilku prac licencjackich z zakresu nauk ekonomicznych oraz recenzentem kilkunastu innych;
- napisałem wiele artykułów naukowych z zakresu ekonomii i integracji europejskiej;
- napisałem jedną książkę samodzielnie *«Europejska polityka regionalna»*, która (jak można domniemywać z Internetu) stała się literaturą obowiązkową na kilku kursach uniwersyteckich; książka została wydana przez Wyższą Szkołę Integracji Europejskiej jako publikacja naukowa;
- kolejną książkę, monografię naukową pod tytułem *«Ekonomia globalna. Synteza»*, napisałem we współpracy z prof. zw. dr hab. Stanisławem Flejterskim; książka ta uzyskała pozytywną recenzję w najbardziej prestiżowym polskim czasopiśmie ekonomicznym „*Ekonomista*” (2003, 5);
- uczestniczyłem w kilku konferencjach naukowych, kilku byłem współorganizatorem;
- brałem udział jako organizator i jako wykładowca w trzech kolejnych edycjach „Zachodniopomorskiego Festiwalu Nauki”, corocznej imprezy popularyzującej naukę i adresowanej szczególnie do młodzieży szkół średnich;
- będąc rektorem WSIE opracowałem ekspertyzę dla Zachodniopomorskiego Urzędu Marszałkowskiego: „Baltic+, with the analysis: The Participation of the West-Pomeranian Province, Part of the *Pomerania Euroregion*, in BSR

⁶ <http://wsie.pl/>

Spatial Development Projects and Programmes, with a Special Attention to Baltic+ Project (Analysis)”⁷; ekspertyza ta weszła w skład dużo większego projektu;

- stworzyłem *Szczecin International School* (SIS) i zostałem pierwszym dyrektorem tej szkoły.

(6) SZCZECIN INTERNATIONAL SCHOOL (SIS)⁸

Będąc prorektorem WSIE opracowałem projekt międzynarodowej szkoły podstawowej i średniej z językiem wykładowym angielskim funkcjonującej w brytyjskim systemie edukacyjnym dla dzieci pracowników natowskich stacjonujących w Szczecinie (Duńczyków, Niemców i Polaków). Projekt wygrał konkurs i szkoła powstała: *Szczecin International School* (SIS). Zostałem jej pierwszym dyrektorem. Zatrudniłem nauczycieli, z których większość była narodowości brytyjskiej, kanadyjskiej, australijskiej, etc. Wprowadziłem szkołę w system IBO (*International Baccalaureate Organization*)⁹; w tym celu pojechałem służbowo do siedziby IBO w Genewie i uruchomiłem całą procedurę admisyjną.

(7) CENTRUM EUROPEJSKIE UNIwersYTETU SZCZECIŃSKIEGO¹⁰

Od roku 2003 jestem zatrudniony na Uniwersytecie Szczecińskim (US). W latach 2003-2007 byłem szefem Centrum Europejskiego (CE), które później podzielono na Dział Spraw Międzynarodowych i Dział Projektów Europejskich. Będąc szefem CE wymyśliłem i wprowadziłem w życie największy dotychczas projekt programu Leonardo da Vinci; wysłałem około 100 studentów na praktyki zawodowe do Portugalii, Hiszpanii, Włoch i na Cypr. Studenci ci musieli znać – przynajmniej na poziomie komunikacyjnym – język kraju, do którego jechali, czyli hiszpański, portugalski, włoski i angielski (w przypadku Cypru trudno było wymagać, by studenci znali nowogrecki, a w szczególności cypryjski dialekt nowogreckiego). Przygotowałem program takich kursów z hiszpańskiego, portugalskiego i częściowo włoskiego; był to początek fazy realizacyjnej pomysłu synoptycznego; początkiem samego pomysłu była prezentacja w Społecznej Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi w 2001 roku. Kolejnym moim pomysłem było otwarcie Uniwersytetu Szczecińskiego na studentów chińskich; pomysł ten jest kontynuowany przez byłego dziekana Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania (WNEiZ), prof. Edwarda Urbańczyka (w ramach Polsko-Chińskiego Stowarzyszenia Naukowo-Gospodarczego Pomorze Zachodnie – Guangdong).

W okresie pracy w Centrum Europejskim prowadziłem między innymi wykłady na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług (WZiEU) Uniwersytetu Szczecińskiego (US) w języku angielskim z analizy rynku z elementami statystyki oraz kursy synoptyczne języków hiszpańskiego i portugalskiego.

Pracując w Centrum Europejskim napisałem i wydałem książkę pod tytułem *«Język hiszpański od narodzin do obecnej formy na tle innych wybranych języków*

⁷ http://www.yepat.uni-greifswald.de/yepat/fileadmin/Results/INTERREG_III_B/Baltic_/Baltic_Swot-process_report.pdf

⁸ <http://sis.info.pl/>

⁹ <http://www.ibo.org/>

¹⁰ <http://www.us.szcz.pl/>

romańskich» (2006). Książka ta powstała jako uporządkowany zapis moich wykładów z gramatyki historycznej języka hiszpańskiego w Wyższej Szkole Języków Obcych w Szczecinie, gdzie prowadzę wykłady od 2005 roku.

Pod koniec mojej pracy w Centrum Europejskim zaproszono mnie do udziału – obok wielu innych autorów – w przedsięwzięciu wydawniczym zakończonym publikacją książki «*Ekonomia po polsku*», pod redakcją Dariusza Filara, Andrzeja Rzońcy i Grzegorza Wójtowicza (2007).

(8) PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W WAŁCZU (PWSZ)¹¹

W roku 2004 zostałem zaproszony do wykreowania nowej wyższej uczelni publicznej, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej (PWSZ) w Wałczu (ul. Bydgoska 50, 78-600 Wałcz). Pierwszym Rektorem został prof. zw. dr hab. Ignacy Dziedziczak, który powołał mnie na swojego prorektora. Jako prorektor PWSZ współtworzyłem format nowej uczelni publicznej; jej obecny kształt zawiera zapewne w sobie pewną część, która jest mojego autorstwa.

(9) AKADEMICKIE CENTRUM KSZTAŁCENIA JĘZYKOWEGO (ACKJ)¹²

Od 2007 roku do chwili obecnej jestem Dyrektorem Akademickiego Centrum Kształcenia Językowego (ACKJ). Centrum jest rezultatem projektu (Z/2.32/I/1.3.1/542/05) współfinansowanego przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR); celem projektu było stworzenie ośrodka promowania obcych języków i kultur.

Realizując cele projektu doprowadziłem do powstania Biblioteki ACKJ, w skład której wchodzi:

- księgozbiór szczecińskiego ośrodka *British Council*; jest to największa kolekcja książek angielskojęzycznych w Regionie Zachodniopomorskim;
- księgozbiór szczecińskiego ośrodka *Alliance Française*; jest to największa kolekcja książek francuskojęzycznych w Regionie Zachodniopomorskim;
- księgozbiór hiszpańskojęzyczny zainicjowany przez dar Królestwa Hiszpanii;
- księgozbiory w innych językach (rosyjski, norweski, szwedzki, portugalski, niemiecki, etc.).

Biblioteka ACKJ oferuje również czasopisma obcojęzyczne oraz kilkanaście stanowisk komputerowych z dostępem do zbiorów cyfrowych.

Z mojej inicjatywy ACKJ przekształciło się w największy ośrodek egzaminacyjny w zakresie języków obcych. ACKJ oferuje następujące egzaminy językowe:

- egzaminy TELC z niemieckiego, angielskiego, rosyjskiego, francuskiego;
- egzaminy ETS z angielskiego (TOEFL, TOEIC), niemieckiego (WiDaF), francuskiego;
- egzaminy DELE z hiszpańskiego;
- egzaminy z francuskiego w ramach *Alliance Française*.

¹¹ <http://www.pwszwalcz.org.pl/>

¹² <http://www.ackj.pl>

Obecnie ACKJ jest w trakcie procedury prowadzącej do uzyskania statusu ośrodka akredytowanego egzaminów DELE.

ACKJ prowadzi wiele bezpłatnych działań kulturotwórczych adresowanych do wszystkich zainteresowanych.

Pracując w ACKJ napisałem i wydałem następujące książki:

- «*Synoptic Description: Spanish, Portuguese, French*» (2010);
- «*Metoda synoptyczna. Nowa wizja języka etnicznego w aspekcie teoretycznym i aplikacyjnym*» (2011).

W okresie pracy na Uniwersytecie Szczecińskim uczestniczyłem w kilku konferencjach naukowych o tematyce językoznawczej. Od kilku lat jestem członkiem kolegium redakcyjnego „Europa Regionum” (ISBN 1428-278X), zeszytów naukowych Uniwersytetu Szczecińskiego.

Wspólnie z prof. zw. dr. hab. Stanisławem Flejterskim założyliśmy w 2007 roku i prowadzimy do dziś Polskie Stowarzyszenie Programu Neurologiki. Prof. Flejterski pełni funkcję przewodniczącego, a ja jestem jednym z wiceprzewodniczących.

(10) WYŻSZA SZKOŁA JĘZYKÓW OBCYCH W SZCZECINIE (WSJO)¹³

Jednocześnie od 2005 roku do chwili obecnej (czyli przez ostatnie sześć lat) jestem wykładowcą w Wyższej Szkole Języków Obcych (WSJO) w Szczecinie, gdzie wykładałem (lub wykładałem) następujące przedmioty:

- gramatyka opisowa języka hiszpańskiego;
- gramatyka historyczna języka hiszpańskiego;
- sytuacja społeczno-polityczna Hiszpanii i Ameryki Łacińskiej;
- metodyka nauczania języka hiszpańskiego;
- teoria i praktyka translatorska (translatoryka) angielsko-polska;
- teoria i praktyka translatorska (translatoryka) hiszpańsko-polska;
- kolokacje angielskie.

Pracując w WSJO byłem promotorem kilku prac licencjackich w zakresie filologii hiszpańskiej oraz recenzentem kilkunastu innych. Co roku jestem członkiem komisji egzaminacyjnej na egzaminie licencjackim. Przygotowuję również corocznie pytania na końcowy egzamin licencjacki.

(11) IMPONDERABILIA

Mogę swoje dotychczasowe życie zamknąć łacińskim powiedzeniem *non omnis moriar* i tym, że bardzo wiele z moich działań było *pro publico bono*. Myślę, że jest to w dużej mierze wpływ wielkiej osoby, pani Weroniki Dowlasz, która wychowała około stu sierot społecznych i uczyniła z nich pełnowartościowych obywateli. Miałem szczęście być przyjacielem tej wielkiej osoby.

¹³ <http://www.wsjo.szczecin.pl/>

(12) ROZPRAWA ASPIRUJĄCA DO MIANA HABILITACYJNEJ

W lipcu 2011 roku skończyłem pisać rozprawę naukową pod tytułem «*Metoda synoptyczna. Nowa wizja języka etnicznego w aspekcie teoretycznym i aplikacyjnym*». Rozprawę tę opublikowałem pod szyldem Uniwersytetu Szczecińskiego; recenzentami tej książki są:

- profesor Uniwersytetu Szczecińskiego (US), dr hab. Paweł Mecner, zatrudniony w Instytucie Filologii Germańskiej US, kierownik Zakładu Lingwistyki Komputerowej;
- profesor Uniwersytetu Warszawskiego, dr hab. Jacek Perlin, zatrudniony w Instytucie Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich Wydziału Neofilologii UW (Pracownia Językoznawstwa i Dydaktyki Języków Iberyjskich), obecnie Ambasador Polski w Kolumbii, były ambasador Polski w Wenezueli i były konsul w Brazylii.

Obie recenzje zostały załączone do mojego wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego.

Historia tworzenia rozprawy naukowej «*Metoda synoptyczna. Nowa wizja języka etnicznego w aspekcie teoretycznym i aplikacyjnym*» jest długa. We wniosku o wszczęcie procedury habilitacyjnej aplikuję, by uznać ją za rozprawę habilitacyjną.

Choć lubię literaturę, zawsze bardziej pociągało mnie językoznawstwo. Jak już wspomniałem, po studiach magisterskich podejmowałem próby dalszego rozwoju naukowego, ale zostało to przerwane przez działalność na rynku prywatnych usług edukacyjnych. Potem tak się złożyło, że przez kilka lat zajmowałem się naukami ekonomicznymi, nie tracąc wszak z pola widzenia językoznawstwa¹⁴, do którego wróciłem w pełni dopiero wtedy, gdy ponownie zostałem zatrudniony na Uniwersytecie Szczecińskim w 2003 roku, a szczególnie, gdy zostałem wykładowcą w Wyższej Szkole Języków Obcych w Szczecinie dwa lata później. Pomysł synoptycznego zestawiania języków etnicznych nosiłem w sobie od bardzo dawna. Przy okazji realizacji projektu w ramach programu Leonardo da Vinci zostałem niejako zmuszony do wcielenia pomysłu synoptycznego w życie. Projekt polegał na tym, że Uniwersytet Szczeciński wysyłał na praktyki zawodowe swoich studentów do Włoch, Hiszpanii i Portugalii oraz na Cypr. Powstała konieczność błyskawicznego nauczania tych studentów odpowiednich języków; opracowałem więc opis języków hiszpańskiego i portugalskiego w jednym formacie; każdy z tych opisów ma około 200 stron. Oba te opracowania nie zostały nigdy opublikowane (są jedynie w wersji elektronicznej), ale były one podstawą do stworzenia książki «*Synoptic Description: Spanish, Portuguese, French*», która z kolei jest podstawą materiałową dla rozprawy naukowej «*Metoda synoptyczna. Nowa wizja języka etnicznego w aspekcie teoretycznym i aplikacyjnym*»; we wniosku o wszczęcie procedury habilitacyjnej, aplikuje się, by tę rozprawę uznać za habilitacyjną.

Książka «*Synoptic Description: Spanish, Portuguese, French*» jest analizą komparatywną trzech języków romańskich, którą przeprowadzono *in extenso*, co oznacza, że analizę tę przeprowadzono na poziomie:

- materialnej substancji badanych języków, czyli ich substancji:
 - fonicznej

¹⁴ Od momentu ukończenia studiów magisterskich aż do dzisiaj nieprzerwanie nauczam różnych języków (głównie angielskiego i hiszpańskiego); i uważam to za wielce pożyteczne, gdyż *docendo discimus*.

- i graficznej;
- ich gramatyk (tzn. ich morfologii i syntaktyki);
- ich leksykonów.

Całą analizę wykonano według innowacyjnej metody, którą nazwano 'synoptyczną'.

«*Synoptic Description: Spanish, Portuguese, French*» czerpie z dwóch źródeł. Z jednej strony jest to materialna emanacja innowacyjnej wizji języków etnicznych i innowacyjnego ich zestawiania. Z drugiej strony ta wizja, jak i zestawianie języków etnicznych zostały zweryfikowane przez eksperyment przeprowadzony na Uniwersytecie Szczecińskim w latach 2007-2009.

Książka «*Synoptic Description: Spanish, Portuguese, French*» została podzielona na dwa tomy. Całość – o objętości 900 stron – obejmuje 20 cykli; w każdym cyklu został opisany i porównany inny fragment badanych języków; każdy cykl zamyka tzw. synopsa, czyli porównawcze zestawienie ukazujące, jak wybrany fragment językowy jest realizowany w systemach kilku zestawianych języków.

Ten innowacyjny sposób zestawiania i porównywania naturalnych języków etnicznych, praktycznie zastosowany w książce «*Synoptic Description: Spanish, Portuguese, French*» został teoretycznie uzasadniony i opisany w rozprawie «*Metoda synoptyczna. Nowa wizja języka etnicznego w aspekcie teoretycznym i aplikacyjnym*».

Ten innowacyjny sposób nazwano Metodą Synoptyczną, gdyż języki wzięte do analizy zestawia się podobnie, jak zestawiane są Księgi Nowego Testamentu, nazywane synoptycznymi. Rdzeniem metody synoptycznej jest właśnie zestawianie różnych języków, po to, aby wyakcentować różnice i podobieństwa między nimi. Metoda Synoptyczna ma swoje instrumentarium, swoje idearium oraz jest osadzona w pewnej, synoptycznej wizji języka.

W synoptycznej wizji gramatyka każdego języka etnicznego jest operacyjna i składa się z sześciu zbiorów (fonetycznego, semazjologicznego, morfologicznego, leksykalnego, syntagmy prostej i syntagmy złożonej) i czterech transformacyjnych pionowych funkcji intralingwalnych (morfologicznej, leksykalnej, syntagmy prostej i syntagmy złożonej). Synoptyczne przechodzenie między językami możliwe jest dzięki synoptycznym poziomym funkcjom interlingwalnym (fonetycznej, morfologicznej, leksykalnej, syntagmy prostej i syntagmy złożonej).

Metoda Synoptyczna, oprócz swojej wartości teoretyczno-kognitywnej, ma silny potencjał aplikacyjny: może być wykorzystywana w lingwistyce stosowanej, a w szczególności w kreowaniu polityk językowych oraz w glottodydaktyce; nauczanie języków obcych Metodą Synoptyczną może okazać się kilkakrotnie bardziej efektywne, mniej czasochłonne i tańsze niż metodami obecnie powszechnie używanymi.

Przy założeniu (stanowiącym podstawę Metody Synoptycznej), że wszystkie języki etniczne są wyodrębnione z jednego wszechjęzyka, który każdy człowiek nosi w swoim mózgu, możliwa do wyobrażenia staje się glosolalia, czyli dar mówienia językiem przedbabelskim zrozumiałym przez wszystkich, oraz ksenoglosja, czyli dar

mówienia wszystkimi językami. Takie perspektywy otwiera Metoda Synoptyczna, która promuje wielojęzyczność.

(13) PODSUMOWANIE

Po napisaniu dziewięciu czy dziesięciu książek oraz wielu artykułów naukowych mam wrażenie, że nabyłem umiejętność tworzenia tekstów o objętości od krótkiej notki do obszernych książek w sposób bardzo sprawny. Wyrobiłem sobie pewne nawyki, które bardzo ułatwiają kreację tekstów pisanych.

Prowadząc wykłady w dwóch dyscyplinach akademickich (z językoznawstwa i ekonomii, a nawet trzech, jeżeli dodać europeistykę), w języku polskim, angielskim i hiszpańskim wykształciłem w sobie umiejętność ustnego prezentowania wybranych zagadnień. Nauczyłem się również nawiązywać kontakt z wieloosobowym audytorium.

W swoim życiu zawodowym pełniłem wiele funkcji:

- tłumacza przysięgłego;
- lektora (nauczyciela, wykładowcy) języka hiszpańskiego;
- lektora (nauczyciela, wykładowcy) języka angielskiego;
- lektora (nauczyciela, wykładowcy) innych języków (francuskiego, portugalskiego);
- wykładowcy przedmiotów językoznawczych i filologicznych;
- wykładowcy przedmiotów ekonomicznych w kilku wyższych uczelniach;
- przedsiębiorcy prywatnego;
- dyrektora polskiej szkoły podstawowej i średniej;
- wychowawcy w szkole średniej;
- dyrektora anglojęzycznej szkoły podstawowej i średniej;
- prorektora w dwóch wyższych uczelniach (prywatnej i publicznej);
- rektora w jednej wyższej uczelni prywatnej;
- dyrektora jednostek organizacyjnych w ramach uczelni publicznej.

Dzięki temu nabyłem bardzo duże doświadczenie w zarządzaniu, a w szczególności w zarządzaniu instytucjami edukacyjnymi.

W wyniku moich działań:

- powstało kilka instytucji edukacyjnych;
- zaistniało kilka zjawisk kulturotwórczych;
- moje wykłady i zajęcia – mam nadzieję – rozszerzyły horyzonty intelektualne wielu osób;
- moje książki z pewnością wspomogły i nadal wspomagają proces edukacji wielu innych osób;
- reasumując, wielu ludzi zyskało i nadal zyskuje możliwość zwiększenia swoich kwalifikacji i poprawy swojego losu.

Przez całe swoje dotychczasowe życie zajmowałem się językami i językoznawstwem, przez kilka lat – naukami ekonomicznymi, i wydaje się uzasadnione twierdzenie, że zgromadziłem dużą wiedzę w zakresie tych dwóch dziedzin. Dochodzenie do operacyjnej wiedzy w jakiegokolwiek dyscyplinie naukowej (i nie tylko naukowej) wymaga wielu lat ciężkiej pracy. W ramach nauk ekonomicznych koncentrowałem się na fenomenie Unii Europejskiej w aspekcie ekonomicznym i społeczno-politycznym

oraz regionalizacją i globalizacją współczesnego świata. Ten rozdział mojego życia, kiedy zajmowałem się naukami ekonomicznymi, uważam za zamknięty, choć myślę, że wiele elementów z nauk ekonomicznych można z dużym pożytkiem wykorzystać w językoznawstwie.

W językoznawstwie jest kilka obszarów, które szczególnie mnie interesują, którymi zajmuję się już od wielu lat i które chcę dalej badać. Są to przede wszystkim następujące dziedziny: gramatyka historyczna języków romańskich, gramatyka porównawcza języków indoeuropejskich, glottodydaktyka. Wydaje mi się, że przez całe swoje życie zawodowe i intelektualne szukałem utraconego w dzieciństwie daru glosolalii. Chciałbym móc kontynuować te poszukiwania w ramach badań naukowych.

Wszystkie informacje przedstawione powyżej są prawdziwe, za co ręczę swoim słowem honoru.

(dr Piotr Wahl)